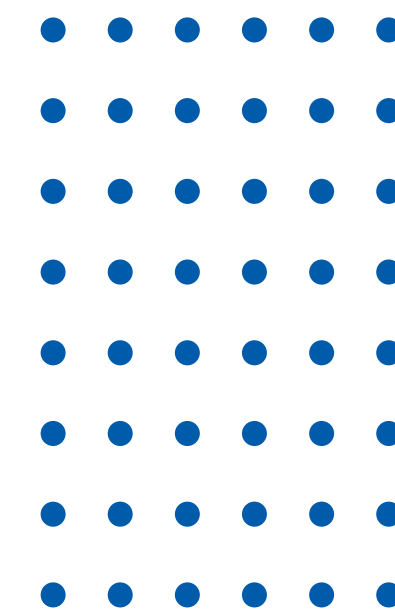

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

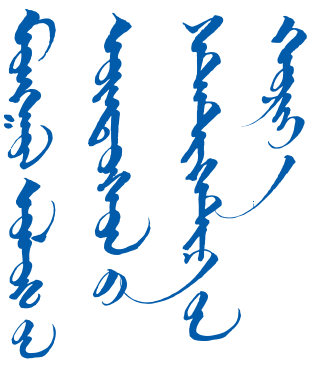
ХӨДӨЛМӨРИЙН САЛБАРЫН АРГА ЗҮЙ

НИЙГМИЙН СТАТИСТИКИЙН ГАЗРЫН АХЛАХ СТАТИСТИКЧ Э.ГАНТУЯА

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

ШИНЭЧЛЭЛТ

Хөдөлмөрийн зах зээл маш хурдацтай өөрчлөгдөж
буй өнөөгийн цаг үед,

ажилгүйдлийн түвшин нь хөдөлмөрийн зах зээлийн
бодит байдлыг илэрхийлж чаддаггүй байгаа тул

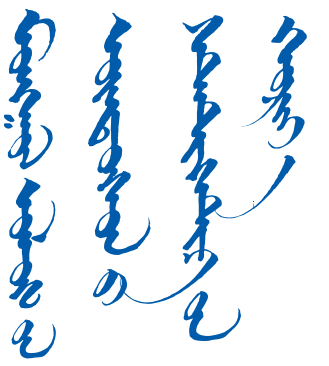
хөдөлмөрийн зах зээлийн тухай илүү нарийн
мэдээлэл авч, хөдөлмөрийн дутуу ашиглалтыг
бүрэн харуулах шинэ үзүүлэлтийг бий болгосон.

- Хөдөлмөрийн статистикийн олон улсын стандартыг тогтоох механизм
- 5 жил тутамд уулзалт болдог (1923-)
- Гурван талууд: Засгийн газар (Статистик, ХЯ), ажил олгогч болон ажиллагчдын төлөөлөл

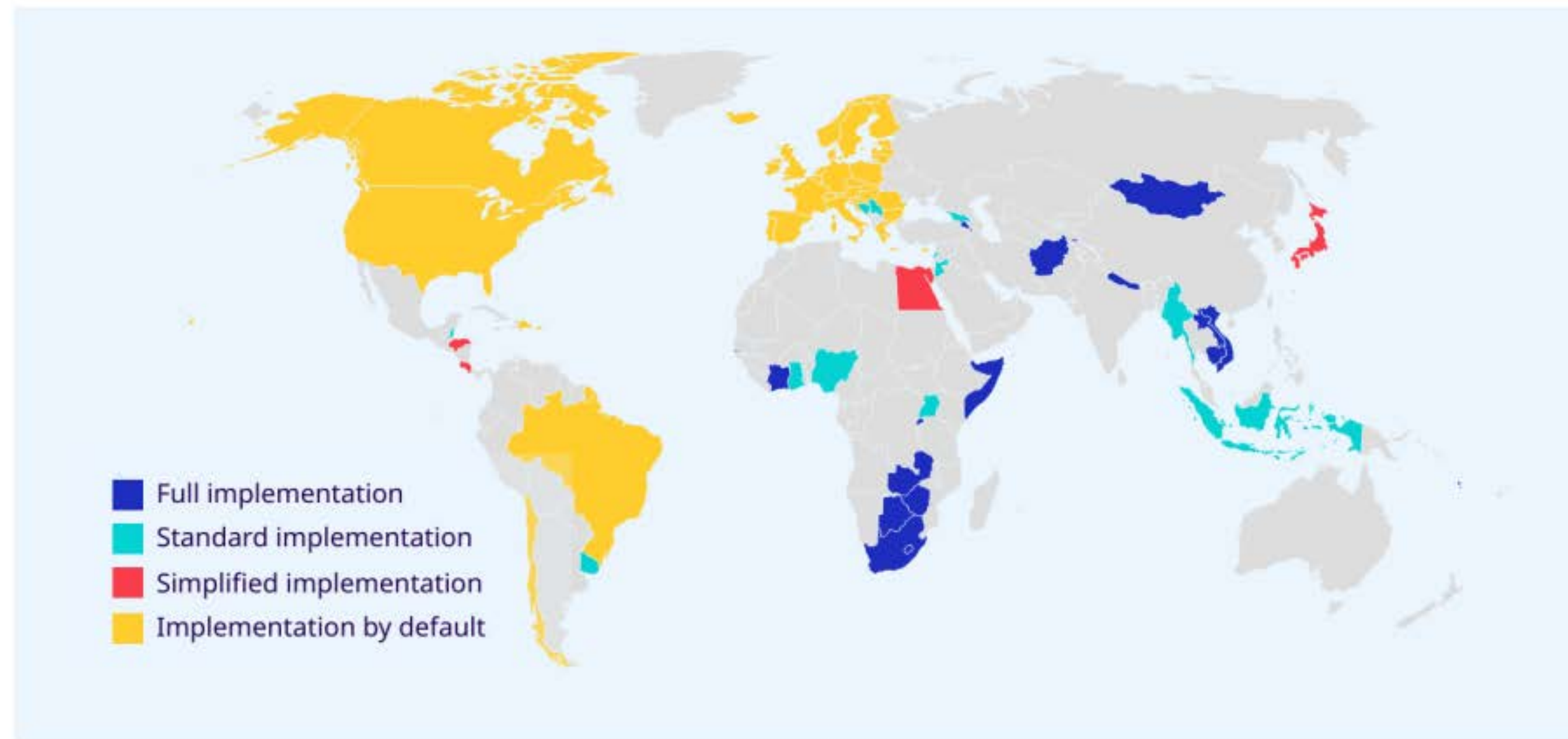

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

► Figure 4. Implementation of the 19th ICLS standards

ОУХС-ын 19, 20-р бага хурлын тогтоолыг

- Бүрэн хэрэгжүүлсэн 21 улс – Монгол Улс
- Стандартын хэрэгжил 15 улс байна.

2019

Монгол Улс аргачлалаа
шинэчилсэн

2018

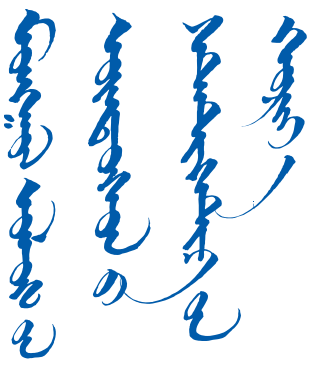
ОУХС-ын 20-р бага хурлын
Хөдөлмөрийн харилцааны
статистикийн тухай тогтоол

2013

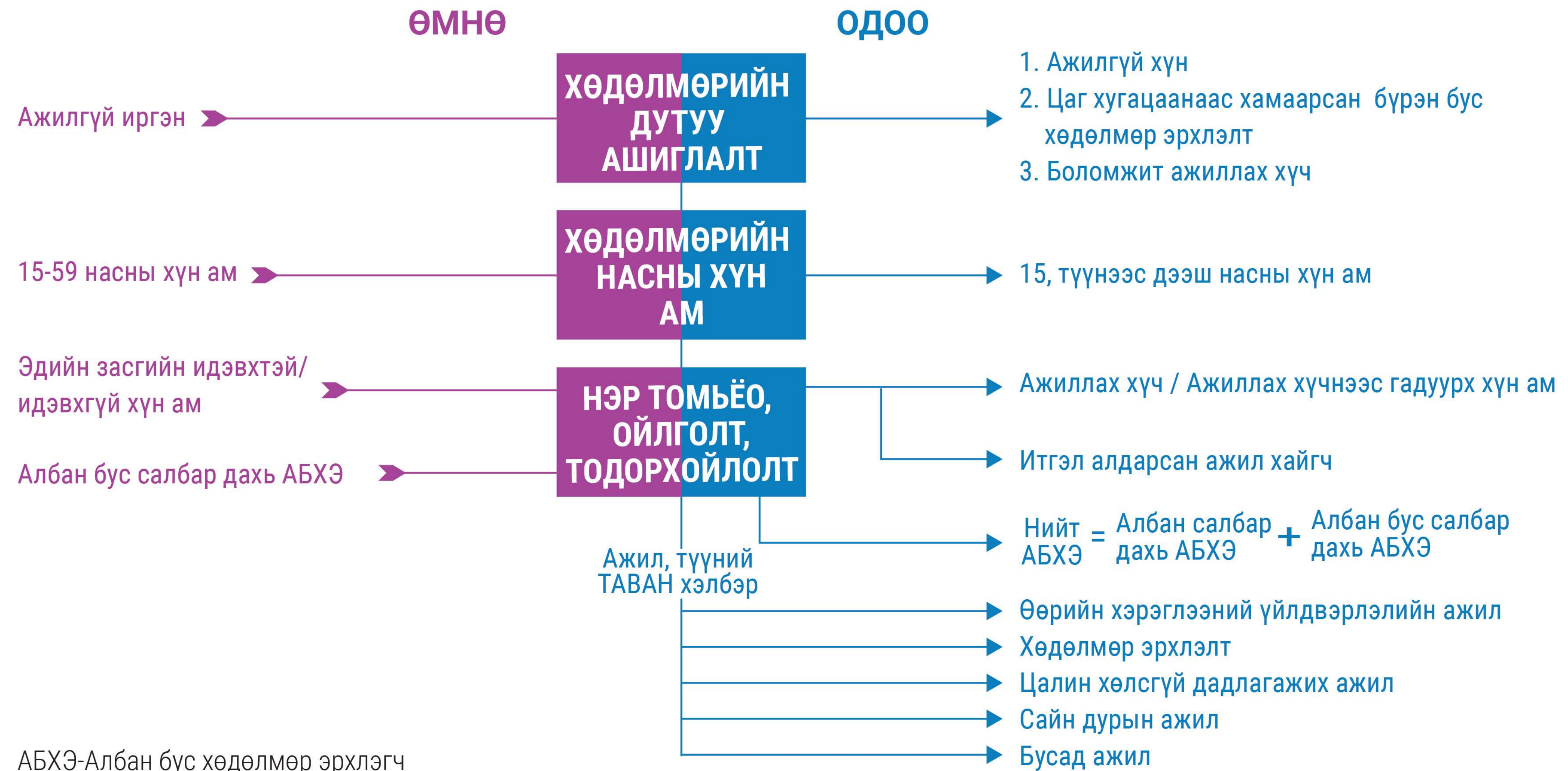
ХСОУ-ын 19-р бага хурлаар
батлагдсан “Ажил, хөдөлмөр
эрхлэлт болон хөдөлмөрийн
дутуу ашиглалт”-ын талаарх
тогтоол

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

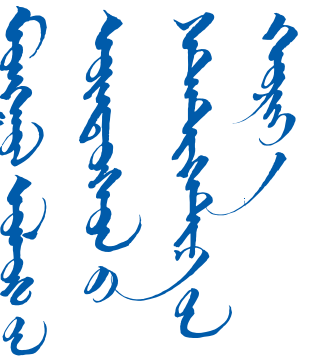
ГОЛ ӨӨРЧЛӨЛТ, ШИНЭЧЛЭЛТ

АБХЭ-Албан бус хөдөлмөр эрхлэгч

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Ажлын төрөл хэлбэрүүд

Ажиллах хүчний
статистикийн ойлголт,
тодорхойлолтын тайлбар

Ажил

(бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх, үйлчилгээ үзүүлэх бүх үйл ажиллагаа)

Өөрийн эцсийн хэрэглээ
(өрхийн)

Бусдын хэрэглээнд (жишээ нь бусад нэгж)

Хувийн хэрэглээний
бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх
үйл ажиллагаа

Services

Goods

Цалин хөлс, орлоготой

Хөдөлмөр эрхлэлт
(орлого олох зорилготой
хийгдсэн)

Services

Goods

Цалин хөлсгүй

Цалин
хөлсгүй
дадлага-жих
ажил

S

G

Бусад үйл
ажиллагаа
(цалин
хөлсгүй
албадан
ажил)

S

G

Сайн
дурын
ажил

S

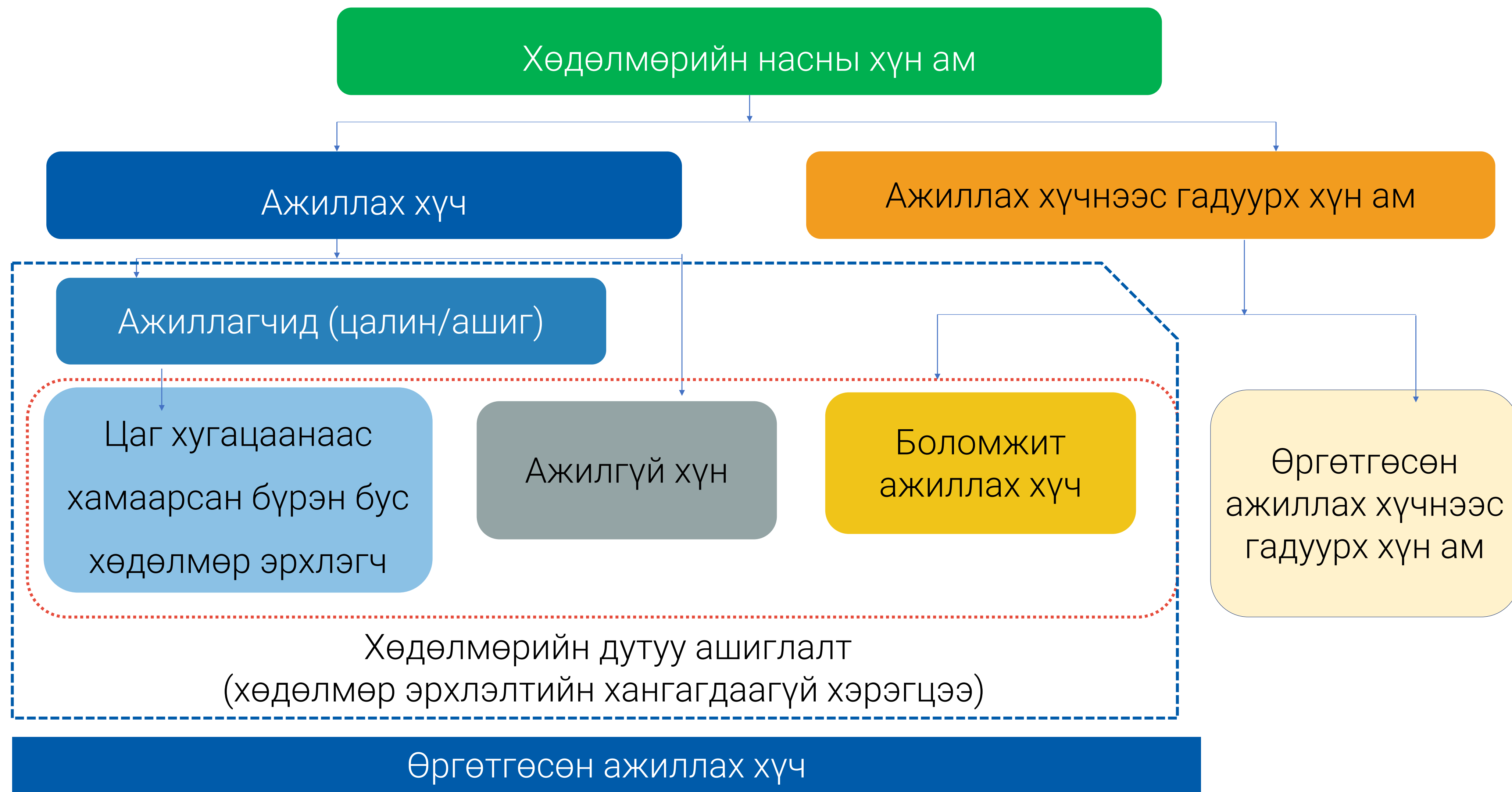
G

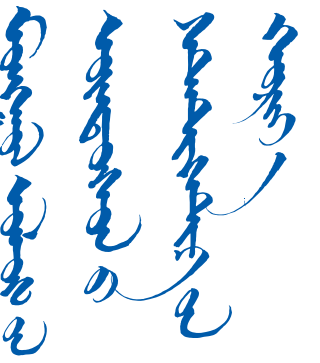
ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Хөдөлмөрийн насны хүн бүтцийн шинэчлэлт

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Ажиллагч гэж тухайн хугацаанд **цалин хөлс, орлого олох зорилгоор** бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл болон үйлчилгээ үзүүлэх ямар нэгэн үйл ажиллагаа эрхэлсэн хөдөлмөрийн насны бүх хүнийг хэлнэ.

Ажиллагчид:

- ✓ Сүүлийн 7 хоногт **нэгээс дээш цагаар** оролцсон хүн;
- ✓ Сүүлийн 7 хоногт эдийн засгийн үйл ажиллагаанд оролцоогүй ч, **ер нь тогтмол ажилтай** хүн

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалт

Хөдөлмөрийн насны хүн ам

Ажиллагчид

Ажилгүй иргэд

АХ-ээс гадуурх

Ажиллах хүч

Хайсан, хийх
боломжгүй
байгаа

Хийх
боломжтой,
хайгаагүй

Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн
бус хөдөлмөр эрхлэлт

Ажилгүй иргэд

Боломжит ажиллах хүч

ХДАТ 1

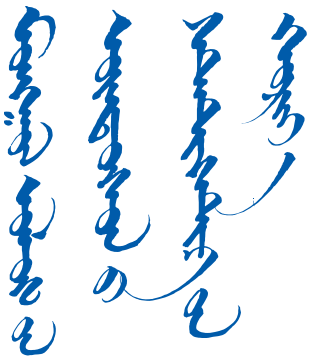
ХДАТ 2

ХДАТ 3

ХДАТ 4

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

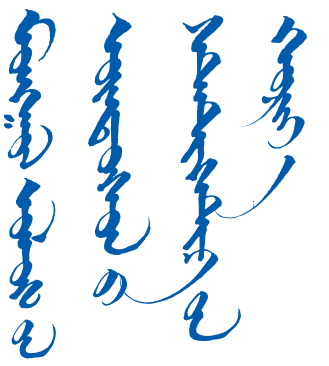

Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн бус хөдөлмөр эрхлэгч

- ✓ Ажиллагч
- ✓ 7 хоногийн ажлын 40-өөс бага цаг
- ✓ өөр ажил хийх хүсэлтэй,
- ✓ нэмэлт цагаар ажиллахад бэлэн

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Ажилгүй хүн

- НАСНЫ ХЯЗГААРГҮЙ
- 3 ШАЛГУУРЫГ ЗЭРЭГ ХАНГАХ

а) Тухайн хугацаанд ажилгүй байсан **болон**

б) ажил хийхэд бэлэн **болон**

с) ажил идэвхтэй хайж байгаа хүн.

Сүүлийн 2 шалгуурын аль нэгийг нь
хангасан тохиолдолд БОЛОМЖИТ
АЖИЛЛАХ ХҮЧ болно

- БҮРТГЭЛТЭЙ АЖИЛГҮЙ ХҮН

Ажил хайсан

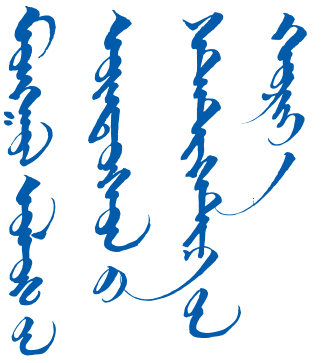
-Хөдөлмөр эрхлэлтийн байгууллага,
биржид бүртгүүлсэн

- Ажил олгогчдод өргөдөл өгсөн
- Цахим хуудас, хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр
- Найз нөхөд ба хамаатнууд
- Хувийн бизнесээ эхлүүлэх

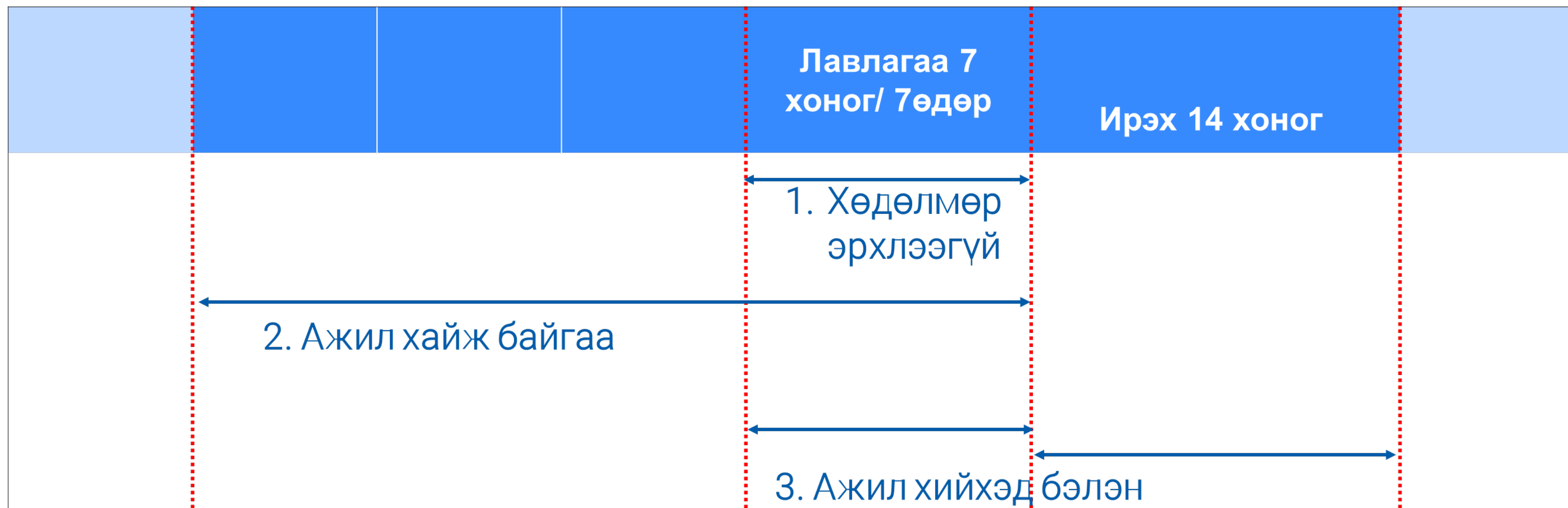
ЗӨВХӨН

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Ажилгүйдлийн лавлагаа хугацаа

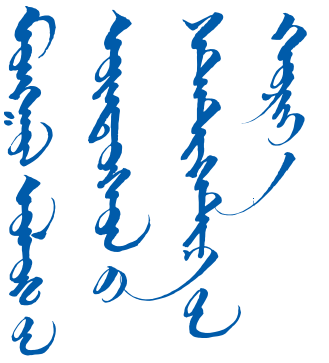

Ажил хайх хугацаа 4 долоо хоногоор
тодорхой заагдсан

Ажил хийхэд бэлэн байгаа хугацааг тухайн
хугацаанд эсвэл ирэх 2 долоо хоногоор

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Боломжит ажиллах хүч

1. Ажил хайж байгаа боловч ажил хийхэд бэлэн биш, боломжгүй байгаа

Ажил хайж байгаа ч
боломжгүй

2. Ажил хайгаагүй ч ажил хийхийг хүсч, ажил хийхэд бэлэн, боломжтой байгаа

Боломжтой ч ажил хайгаагүй

3. Ажил хийх хүсэлтэй боловч ажил хайгаагүй, ажил хийхэд бэлэн

4. Ажил хийхийг хүсээгүй

- Ажиллах хүчнээс гадуурх хүн ам хоёр дэд бүлгээс бүрдэнэ
- Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалтын үндсэн бүрэлдэхүүн хэсэг

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалтын үзүүлэлтүүд

- ХДАТ 1: Ажилгүйдлийн түвшин

$$\text{ХДАТ}_1 = \frac{\text{Ажилгүй хүний тоо}}{\text{Ажиллах хүч}} * 100\%$$

тайлбар:

өргөтгөсөн ажиллах хүч = АХ + БАХ

- ХДАТ 2: Цаг хугацаанаас хамаарсан бүрэн бус хөдөлмөр эрхлэлт болон ажилгүйдлийн нэгдсэн түвшин

$$\text{ХДАТ}_2 = \frac{\text{Ажилгүй хүний тоо} + \text{ЦХХББХЭ}}{\text{Ажиллах хүч}} * 100\%$$

- ХДАТ 3: Ажилгүй хүн болон боломжит ажиллах хүчний нэгдсэн түвшин

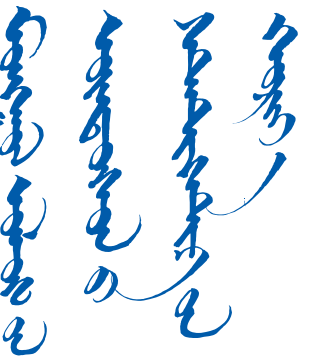
$$\text{ХДАТ}_3 = \frac{\text{Ажилгүй хүний тоо} + \text{боломжит ажиллах хүч}}{\text{Өргөтгөсөн ажиллах хүч}} * 100\%$$

- ХДАТ 4: Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалтын нийлмэл түвшин

$$\text{ХДАТ}_4 = \frac{\text{Ажилгүй хүн} + \text{ЦХХББХЭ} + \text{БАХах хүч}}{\text{Өргөтгөсөн ажиллах хүч}} * 100\%$$

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

Хөдөлмөр эрхлэлтийн статусын өөрчлөлт

одоо

- Цалин хөлстэй байнгын ажиллагч
- Цалин хөлстэй түр ажиллагч
- Цалин хөлстэй тохиолдлын ажиллагч
- Цалин хөлстэй дагалдан ажилтан, мэргэшиж буй дадлагажигч ажилтан, дагалдан дадлагажигчид
- Аж ахуйн нэгж, байгууллагын ажил олгогч
- Зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуйн нэгжийн ажил олгогч
- Цалин хөлстэй ажилтангүй аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэгч
- Цалин хөлстэй ажилтангүй, зах зээлд чиглэсэн өрхийн аж ахуйн үйл ажиллагаа эрхлэгч
- Гүйцэтгэх гэрээлэгч
- Гэр бүлийн гишүүдэд хувь нэмрээ оруулагч
- Ийм статус байхгүй болсон

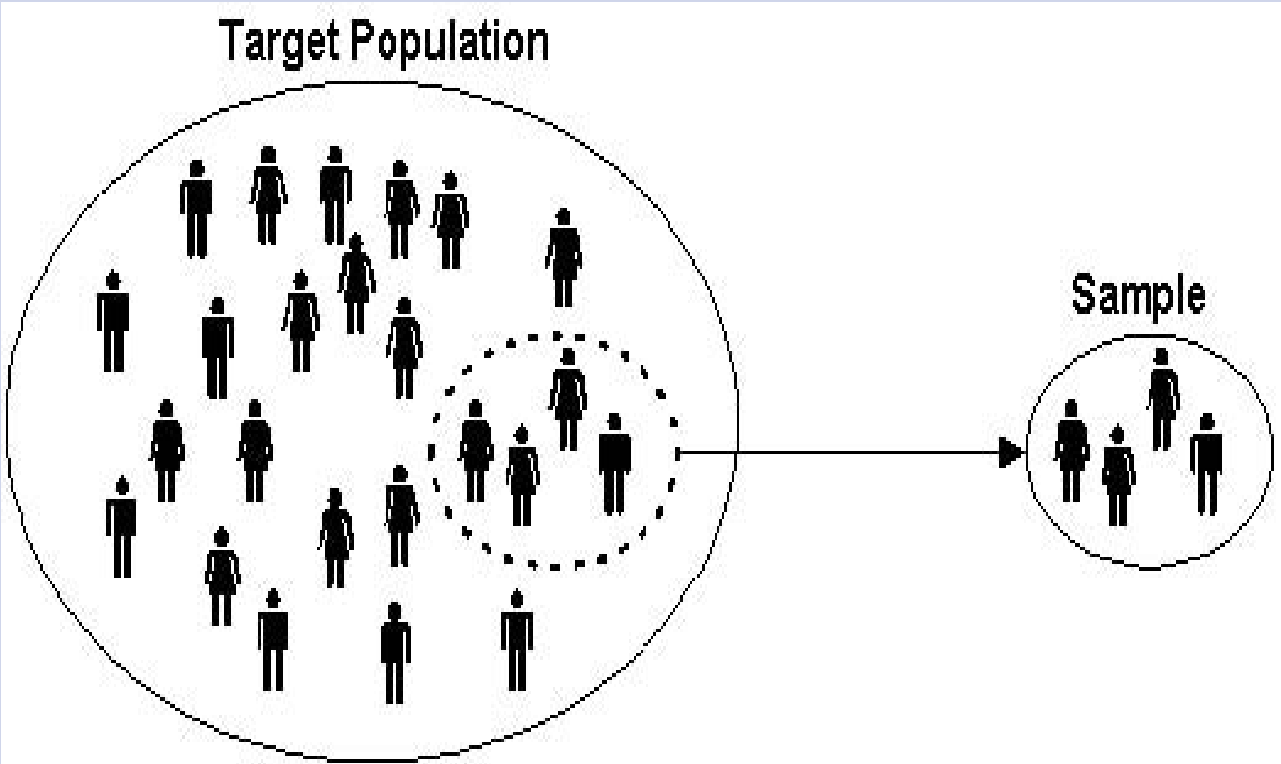
ӨМНӨ

- ЦАЛИН ХӨЛСТЭЙ АЖИЛЛАГЧ
- АЖИЛ ОЛГОГЧ
- ХУВИАРАА ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭГЧ
- НӨХӨРЛӨЛ, ХОРШООНЫ ГИШҮҮН
- МАЛ АЖ АХУЙ ЭРХЛЭГЧ
- ӨРХИЙН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, ҮЙЛЧИЛГЭЭНД ЦАЛИН ХӨЛСГҮЙ ОРОЛЦОГЧ
- ЭДГЭЭР АНГИЛАЛД ХАМРАГДАХ БОЛОМЖГҮЙ АЖИЛЛАГЧ

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

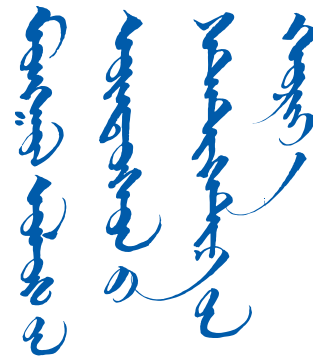

Тооллого	Түүвэр судалгаа	Захиргааны статистик мэдээ
Хүн ам орон сууцны тооллого 	• Ажиллах хүчний судалгаа • Цалин хөлсний бүтцийн туршилтын судалгаа -2010 • Ажил эрхлэлтийн зардлын туршилтын судалгаа- 2013 	1. Ажил хайгч иргэд, бүртгэлтэй ажилгүй иргэдийн сарын мэдээ - сараар, ХНХЯ 2. Төрийн албан хаагчдын жилийн мэдээ -Жилээр, ТАЗ 3. Хөдөлмөрийн сонирхлын маргааны жилийн мэдээ - Жилээр, ХНХЯ 4. Үйлдвэрлэлийн осол хурц хордлогын жилийн мэдээ - Улирлаар, ХНХЯ 5. Хөдөлмөрийн гэрээгээр ажиллаж байгаа гадаадын иргэд болон гадаад зуучлагдсан ажиллах хүчний улирлын мэдээ - Улирлаар, ХНХЯ

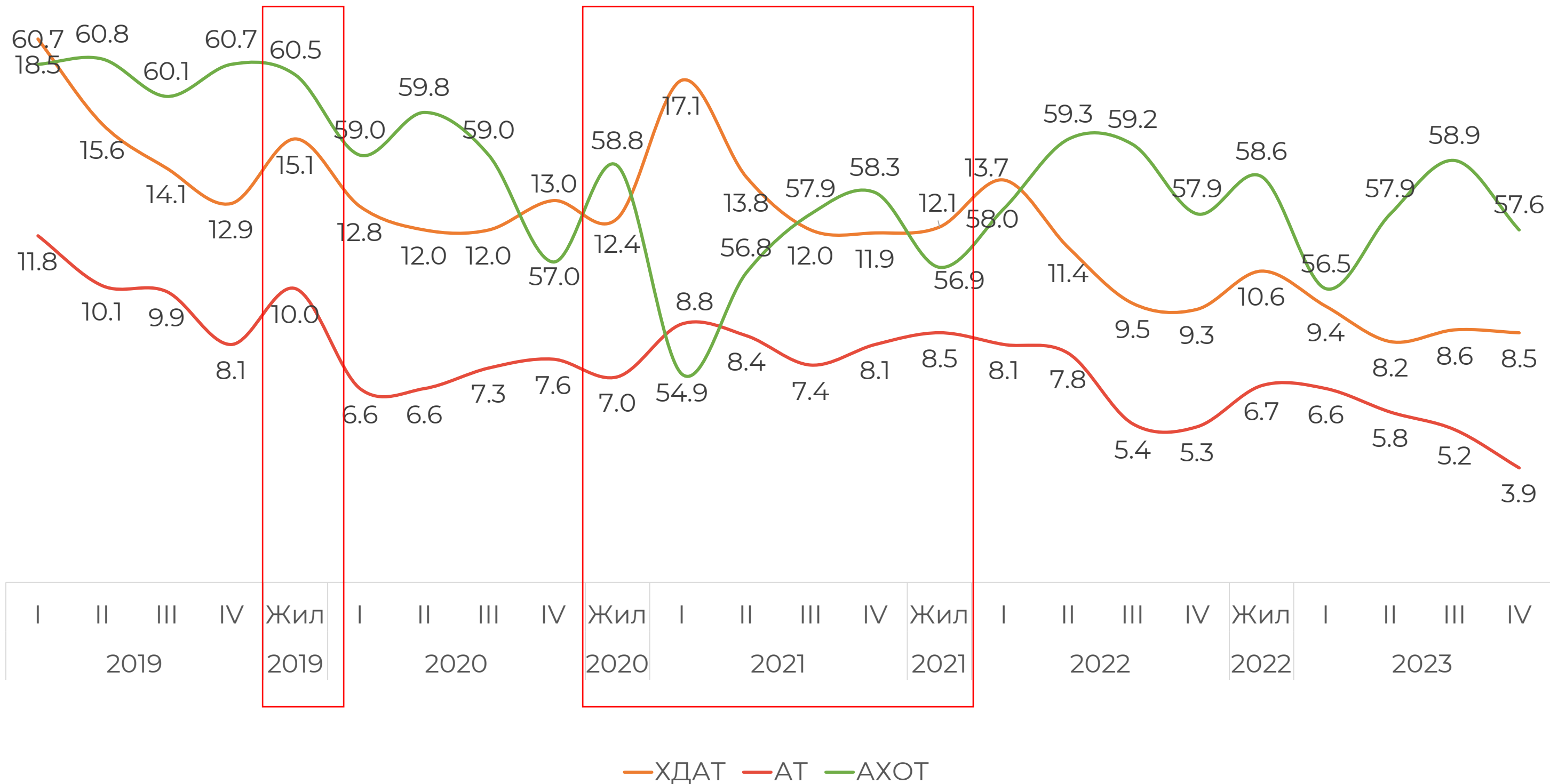

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ОРОЛЦООНЫ ТҮВШИН, улирлаар, хүйсээр

Тайлбар:

- АХОТ – Ажиллах хүчний оролцооны түвшин
- АТ – Ажилгүйдлийн түвшин
- ХДАТ – Хөдөлмөрийн дутуу ашиглалтын түвшин

ХӨДӨЛМӨРИЙН НАСНЫ ХҮН АМЫН БҮТЦИЙН ӨӨРЧЛӨЛТ, хүн амын хэтийн тооцооллоор

Он	WAP	15-24		25-54		55+	
		тоо	%	тоо	%	тоо	%
2020	2,182,684	439,536	20.1%	1,361,103	62.4%	382,045	17.5%
2025	2,433,801	508,268	20.9%	1,432,122	58.8%	493,410	20.3%
2030	2,704,709	668,306	24.7%	1,438,69	53.2%	597,435	22.1%
2035	2,981,441	767,003	25.7%	1,501,623	50.4%	712,815	23.9%
2040	3,243,444	760,077	23.4%	1,638,265	50.5%	845,102	26.1%
2045	3,490,369	734,495	21.0%	1,744,566	50.0%	1,011,309	29.0%

Тайлбар: WAP – Хөдөлмөрийн насны хүн ам

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

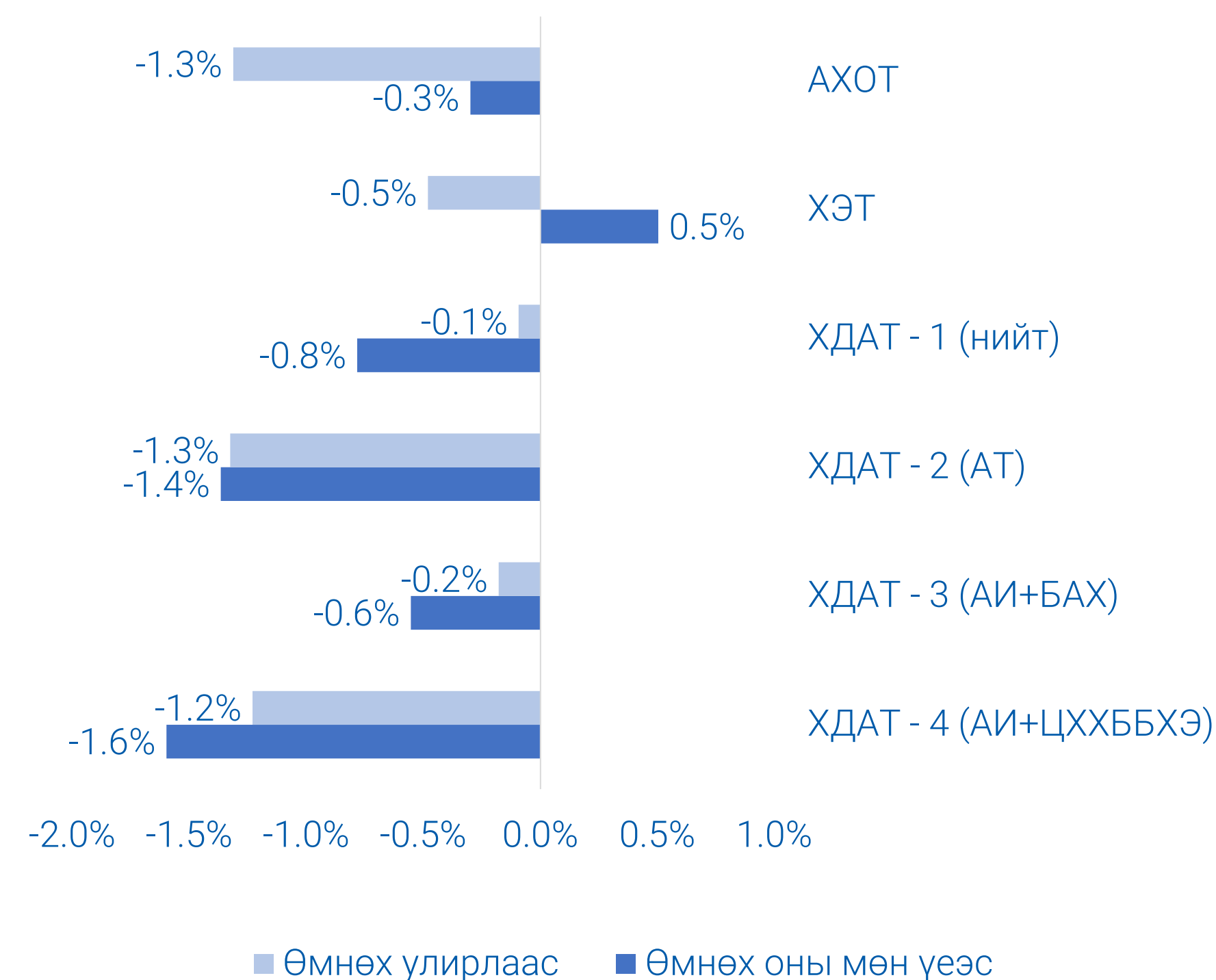
СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

ХӨДӨЛМӨРИЙН НАСНЫ ХҮН АМЫН БҮТЭЦ, өмнөх оны мөн үе болон өмнөх улиралтай харилцуулахад, мянган хүнээр

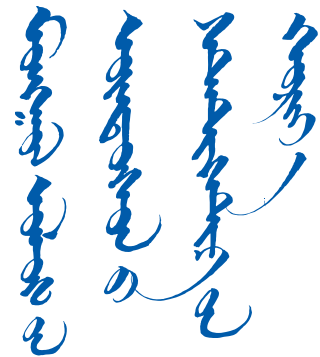
ЗАРИМ ТҮВШНИЙ ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, өмнөх оны мөн үе болон өмнөх улиралтай харилцуулахад, мянган хүнээр

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

БОЛОМЖИТ АЖИЛЛАХ ХҮЧ 54.9 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 11.5 (26.6%) мянгаар, өмнөх улирлаас 15.0 (37.7%) мянгаар өссөн байна. Тэдгээрийн 48.1% нь эрэгтэйчүүд, 51.9% нь эмэгтэйчүүд байна.

БОЛОМЖИТ АЖИЛЛАХ ХҮЧИН, хөдөлмөр эрхлээгүй шалтгаанаар

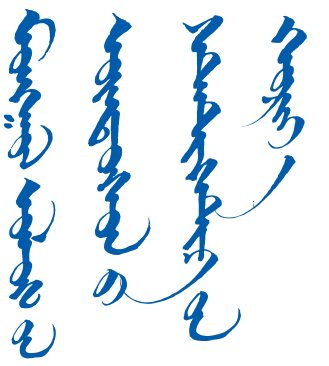
БОЛОМЖИТ АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ ӨӨРЧЛӨЛТ, хөдөлмөр эрхлээгүй шалтгаанаар, мянган хүнээр

Шалтгаан	2022 X-XII	2023		Өөрчлөлт	
		VII-IX	X-XII	Өмнөх оны мөн үеэс	Өмнөх улирлаас
Бүгд	54.9	26.4	28.5	11.5	2.6
Тэтгэвэрт гарсан	16.8	4.9	11.9	10.9	2.2
Улирлаас хамаарч ажлын байр олддог	10.0	8.6	1.3	5.1	4.8
Суралцдаг	5.1	2.7	2.4	3.3	2.1
Мэргэжил, дадлага туршлага байхгүй	5.0	2.5	2.5	2.7	1.4
Жирэмсэн/хүүхэд асарсан	4.8	1.4	3.4	-2.0	1.4
Хөгжлийн бэрхшээлтэй	1.8	1.1	0.7	0.9	0.3
Мэргэжилд тохирох ажил олдохгүй	1.8	0.1	1.7	0.4	-1.2
Бусад	1.5	1.5	0.0	-2.2	-1.3
Өвчтэй	1.4	1.0	0.4	-4.4	-4.5
Бусдыг асарсан	1.3	0.7	0.5	-1.2	-1.0
Цалин бага учраас	1.2	0.5	0.7	1.2	0.5
Хүүхдээ сургуульд сургахаар	1.0	0.6	0.5	-1.6	0.6
Ажил хайгаад олдохгүй байгаа	1.0	0.7	0.3	-1.9	-1.4
Бусад	2.2	0.1	2.2	0.3	-1.3

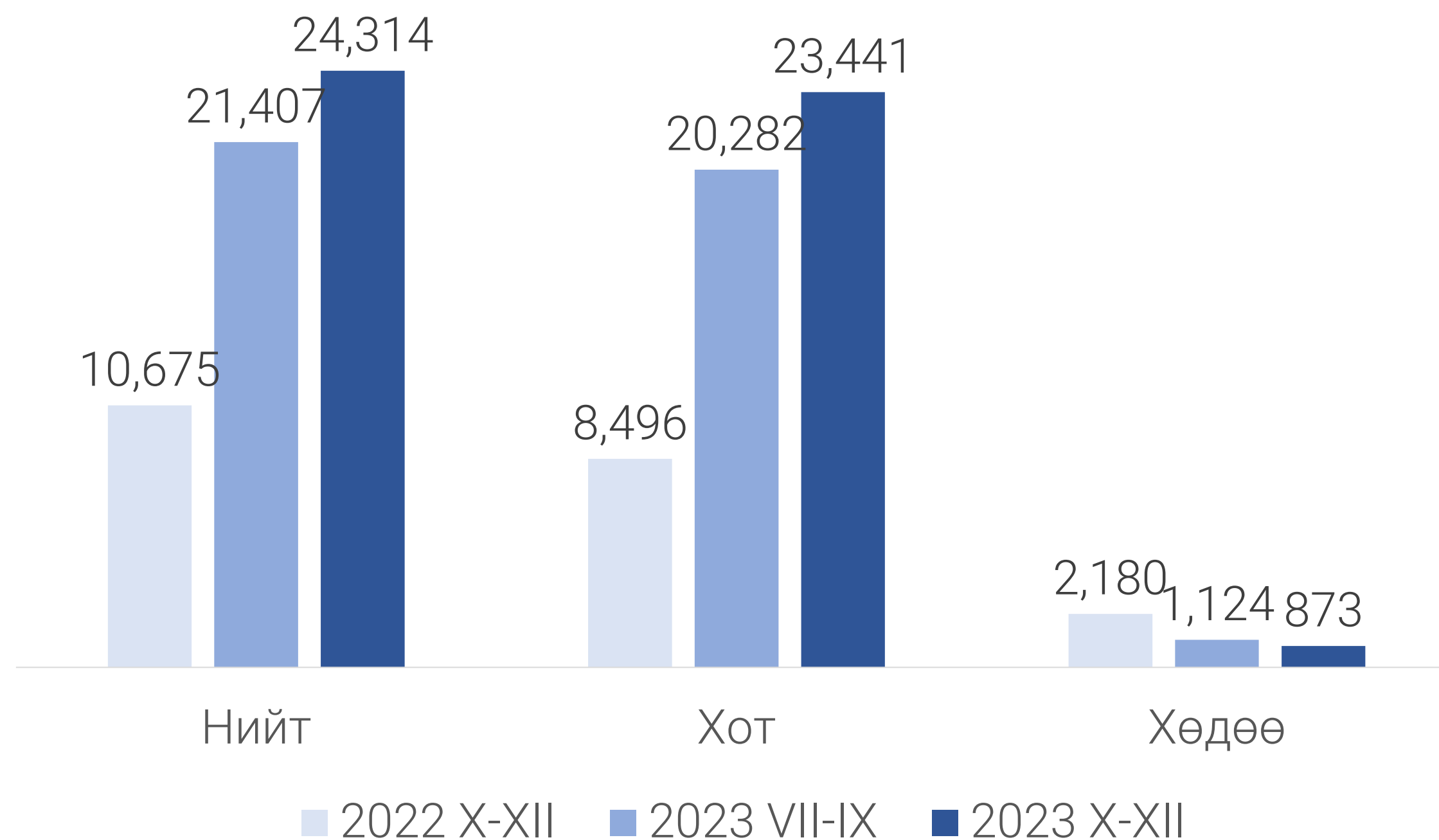
ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

СУДАЛГААНЫ ҮР ДҮН

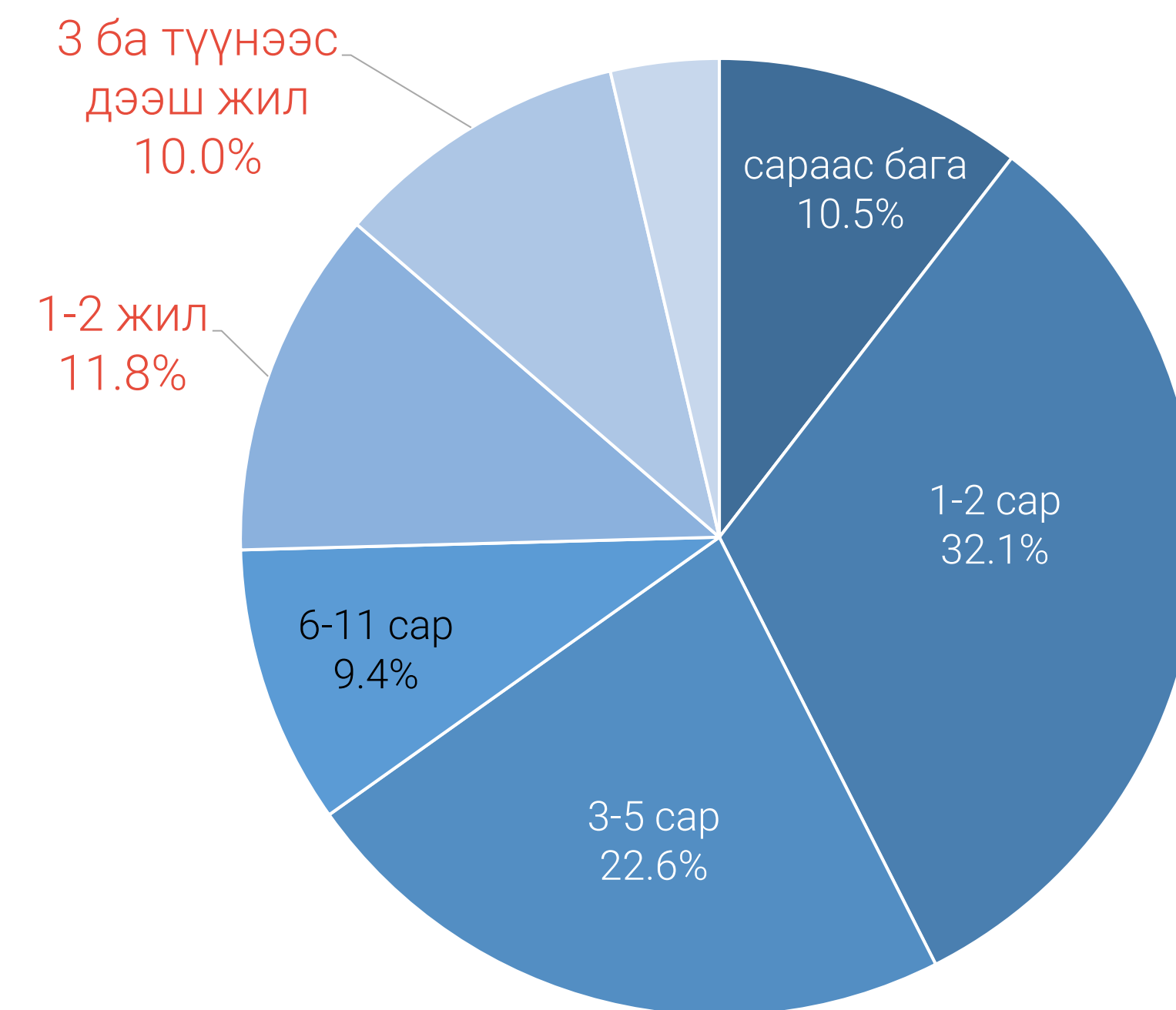

БОЛОМЖИТ АЖИЛЛАХ ХҮЧНИЙ 23.3 мянга буюу 44.3% нь **ИТГЭЛ АЛДАРСАН** ажил хайгч байна.

ИТГЭЛ АЛДАРСАН АЖИЛ ХАЙГЧИД, БАЙРШЛААР

АЖИЛГҮЙ ХҮН, АЖИЛГҮЙ БАЙГАА ХУГАЦААГАА

ҮНДЭСНИЙ
СТАТИСТИКИЙН
ХОРОО

АНХААРАЛ ХАНДУУЛСАНД БАЯРЛАЛАА

WWW.NSO.MN | WWW.1212.MN